

põllul ehk raha abi andmises waimu töö tarwis ohwrid on isamaa altariile toonud, jelle wasta tahan alati tänulik olla, aga nende wasta, kes rohkem on palja mõtnud kui hääd teinud, ei ole waja tänulik olla, waid sest saab küllalt, kui nende hääd ja rahulised naabrid oleme — —”.

„Jäta järele üks lord,“ hüüdis peremees ista weel wihaselt. „Oled mu tüdrit küll juba ses asjas koolitanud, sest ta on mulle küll needsamad mõtted juba ette arutanud, nii et mul tarwis ei ole neid teist lord kuulda. Opetaja herra teab seda paremine, ja mis tema ütleb see on õige. Aga sinule, Anu, ütlen ma, et kõigest sest asjast midagi ei saa. Jäta niisugused tühjad koshjamõtted järele kõrwale, mina jels elades luba ei anna.“

„Seda ma ei wõi mitte teha“, wastas Anu taisele aga kindla häälega. „Ma olen Mardise Jumala siin ees oma sõna annud, et ma tema naeseks tahan saada. Seda oma sõna ei tohi ma murda, sest mu süda ei luba seda mitte.“

„Mis pagana jutt se on!“ káratas isa suure hääle ja weel suurema wihasaga. „Sa pead seda tegema, see on minu tahtmine, kas kuuled seda!“

„Ei, isa, seda ma ei wõi eladesgi teha“, kostis Anu jälle kindlasti.

„Kui sina, nurjatu laps, seda ei wõi teha,“ hüüdis isa hirmu- ja wihatujus, „siis lasi minu silma eest ja mu majast wälja! Kui sa minu sõna ei kuule, siis ei taha ma ka sind enam oma lapses tunnistada!“

„Oh armas isa“, hüüdis Anu ehmatusega ja paludes, „ära lüka mind selle pärast mitte enesest ära, et ma omale olen oma südame järele mehe mõtnud ja temale sõna annud, mis mind mu süda ja armastus sundis tegema. Ma ei taha ju muud olla kui oma tulewasele mehele truult abikaasa ja sinule ista hää ja armastaw laps, kes ial sind oma südamest ja armastusest ei taha wälja lüfata. Jumal ise on selle armastuse mu peigmehe wasta mu hinge sõse pannud, selle pärast ei wõi ma teda mitte maha jätta. Ma palun sind kõigest südamest, mõtle sellele pääle! Sa oled ju ise ka noor olnud, oled ju ise ka mu õndsalle emale koshja läinud, ja ei ole sind keegi

teelanud. Ära teela siis ka mind mitte õnne leidmast, anna meile oma õnnistus ja ära aja mind mitte majast wälja!“ Nende sõnade juures jooksis Anu oma isa ligi ja tahtis paludes tema jalgade ümbert kiinni mõtta, aga isa lüftas teda enesest eemalle, läks taha lambri ja kõi pöördi! usse oma taga kiinni. Mõlemad noored inimesed jäiwad üksi ette lambri. —

Anu hakkas wäga haledaste nutma ja langes pisaraid wäljades tooli pääle. „Nii on siis see kartus tõeste tõeks läinud“, hüüdis ta rääkimata kurbalt ja õhulates. „Ta on mind tõeste enesest ära lükanud. Seda ma ei oleks ialgi arwanud, ehk küll ma teadsin, et ta õkilise meelega on ja sagedaste milledgi ei hooli, mis mitte tema mõttega ühte ei sünni. Oh ma waene, mis pean ma nüüd tegema!“ Ta katsis silmad mõlemate kätega kiinni.

Mart oli kurbalt kõrwale seisnud. Ta astus nüüd Anu ligi ja ütles: „Ära pane, armas, kallid Anu, mitte pahaks, et ma ilma tahtmata sulle nii suurt pahandust olen teinud. Ma kardan, et meie nõu siin üdna tühine on. Tead ju küll, et ma jõuka mehe poeg ei ole. Ma ehk ei jõua sulle küll seda kätte tasuda, mis sa minu pärast kaotad, kui sa minule naeseks tuleb. Sel wiisil tulen ma wasta tahtmist sinu õnne teele takistuseks ette. Arwa järele, kas see ehk parem ei ole, kui sa mind koguni maha jätad ja mind püüad ära unustada?“

Anu tõstis pää elawalt üles ja waatas põlewa pilguga oma peigmehe otja, siis ütles ta: „Kust see nõu sulle korraka meele tuleb. Jah, nõnda olete teie meesterahwas sagedaste: nii pea kui takistus teel on, siis heidate lootuse ära. Kas me selle pärast oleme Jumala ees teine teisele sõna annud, et seda eelmest takistust kartes lohe murrame?“

„Ei ialgi mitte!“ hüüdis nüüd Mart kõigest südamest wasta. „Mitte selle pärast ei räägi ma nii, et ma sind tahaksin maha jätta, waid ma ehk ei jõua sulle küll seda hää kätte tasuda, nagu sa seda oled ära teeninud. Aga nüüd on hää nõu kallid. Su isa on ju sind majast wälja ajanud. Mis peab sest asjast saama?“

Anu jäi sellele pääle mõeldes kartes wait.

„Armas Anu“, ütles nüüd jälle Mart. „Ise silmad oli-